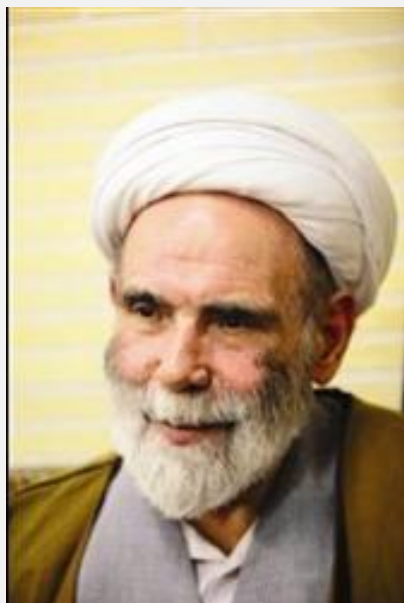

دوستی خداوند در آشکار و پنهان

قال مُحَمَّد بن علی الجَوَاد(ع): لَا تَكُنْ وَلِيًّا لِلَّهِ فِي الْعَلَانِيَةِ عَدُوًّا لَهُ فِي السِّرِّ. در ظاهر و آشکار، خودت را دوست خداوند نشان مده، [در حالی که] در پنهان و در درون، دشمن خدا باشی.

قال مُحَمَّد بن علی الجَوَاد(ع): لَا تَكُنْ وَلِيًّا لِلَّهِ فِي الْعَلَانِيَةِ عَدُوًّا لَهُ فِي السِّرِّ. در ظاهر و آشکار، خودت را دوست خداوند نشان مده، [در حالی که] در پنهان و در درون، دشمن خدا باشی. شرح حدیث: گاهی در مقابل علن، خفاست. معنای خفا و علن، عرفی است. خفا، جایی است که انسان تک و تنها باشد و کس دیگری نباشد. علن، یعنی غیر از خود شخص، کس دیگری هم حضور داشته باشد. گاهی در مقابل علن، سر است که این با قبلی متفاوت است. سر، یعنی درون؛ یعنی در دلت یک چیزی باشد، اما به زبانت چیز دیگری بگویی.

ما در روایات هر دو را داریم؛ هم «علن در مقابل خفا» و هم «علن در مقابل سر» که در این روایت، علن در مقابل سر مطرح شده است. و آن این است که پیش روی مردم، خودت را دوست خدا و فردی متشرع و متدین جلوه دهی ولی در آنجایی که کسی نیست، معصیت کنی؛ یعنی کارهایی انجام دهی که مورد رضای خدا نیست.

در اینجا نکته‌ای را تذکر بدهم که «حفظ ظاهر» با «ظاهرسازی» تفاوت دارد و عده‌ای هم اینها را با هم اشتباه می‌کنند. حفظ ظاهر، یعنی کسی که از نظر درونی، آدم معتقدی است، اما ایمانش به آن درجه‌ای نرسیده که روی تمام اعضا و جوارحش، اثر بگذارد تا به تمام دستورات ظاهری اسلام مقید شود، ظاهر خود را اصلاح نماید و کارها و اعمالش را طبق دستورات شرع تنظیم کند. به این سنخ از افراد گفته می‌شود که حفظ ظاهر کن! تویی که از نظر درونی انسان معتقدی هستی، ولی ضعف ایمانی داری، از نظر ظاهر، اعمالت را درست کن تا با این کارهای خوب، درونت هم خوب شود و ایمانت قوی گردد.

این کار بسیار خوبی است و روی انسان، نقش سازندگی دارد. انسانی که معتقد و مؤمن است ولی ایمانش ضعیف است، می‌تواند از راه حفظ ظاهر، باطنش را هم اصلاح کند. اما «ظاهرسازی» یعنی چه؟ معنای ظاهرسازی این است که انسان، صورت ظاهرش را متشرع جلوه بدهد ولی در همان ظاهر، خلاف شرع هم مرتکب شود؛ در جایی متشرع است و در جایی دشمن خداست. او دارد «ظاهرسازی» می‌کند نه «حفظ ظاهر»! در این روایت از «حفظ ظاهر» نهی نشده است بلکه کسی مورد نظر است که در باطن به این کارها اعتقاد ندارد ولی در ظاهر، ظاهرسازی می‌کند و خودش را متشرع جلوه می‌دهد.

او ادعا می‌کند که خدا و قیامت سرم می‌شود، اما باطنا این طور نیست. این را هم بدان که این رفتار، از شاخه‌های نفاق است! چه بسا کسانی که از نظر باطن مشکل دارند و ظاهرشان هم مثل باطنشان است، از این آدم بهتر هستند. چه بسا اگر اینها توبه کنند، بیشتر مورد مغفرت الهی قرار بگیرند (نسبت به کسانی که ظاهرسازی می‌کنند و با ظاهرسازی دیگران را فریب می‌دهند).

پی‌نوشت:

1- بحارالانوار، جلد 75، صفحه 365

آیت‌الله مجتبی‌ی تهرانی